23.10.2026 UKA2026/297

Naleraq Mette Arqe-Hammeken

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut matumuuna saqqummiuppara:

Naalakkersuisut nuna tamakkerlugu illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani namminersorlutik inuussutissarsiortut pisortallu sulisoqarneranni piginnaasatigut pisariaqartitat pillugit arlaannaanulluunniit attuumassuteqanngitsumik misissueqqissaarnisamik peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Misissueqqissaarnerup suliffeqarfiit piginnaasanik pisariaqartitaat qulaajassavai kiisalu nunatsinni ilinniarfiit ilinniakkanik pikkorissarnermillu neqeroorutaasa naleqqussarneqarnissaannut salliutinneqarnissaannullu tunngavissiissalluni. Misissueqqissaarneq kingusinnerpaamik UPA 2028-imi Inatsisartunut saqqummiunneqassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Nivi Heilmann Efraimsen, Inuit Ataqatigiit)

Siullermeerneqarnera

Qujanaq Siulittaasoq.
Naleqqamiit siunnersuuteqartoq Nivi Heilmann Efraimsen, Inuit Ataqatigiinneersoq, inuiaqatigiinnut aammalu Kalaallit Nunaata siunissaanut pingaaruteqartumik siunnersuuteqarneranut qutsavigaarput.
Assortorneqarsinnaanngitsumik isumaqatigiissutigisinnaavarput nunatsinni suliffeqarfiit piginnaasalinnik sulisussanik pisariaqartitaat pitsaanerusumik qulaajarneqarlutillu ilisimasaqarfigineqartariaqartut. Taamaattumik nuna tamakkerlugu illoqarfinni nunaqarfinnilu, namminersorlutik inuussutissarsiortut pisortallu suliffeqarfiini piginnaasatigut pisariaqartitat ilisimasaqarfiginerulernerat tamatsinnut iluaqutaassaaq.
Naleqqamiit anguniagarput tassaavoq nunatsinni innuttaasut piginnaasaasa atorluarneqarnissaat, amerlanerusullu suliffissaqalernissaat. Taamaattumik misissuinikkut

paasiniartariaqarparput suliffeqarfiit sunik sulisussanik pisariaqartitsinersut, innuttaasut taakkununnga ilinniartinneqarlutillu pikkorissartinneqarsinnaaqqullugit. Misissuinerup inernera pilersaarusiornermut kisimi atorneqassanngilaq, innuttaasunut suliffissanik periarfissanillu amerlanerusunik pilersitsinermut atorneqarsinnaasuusariaqassaaq.
Innuttaasut nunatsinni pisariaqartitatsinnut naapertuuttumik ilinniartinneqarnissaat aqqutissiuuttariaqarparput. Ilinniarnissamut, piginnaanngorsarnissamut aammalu suliffittaarnissamut periarfissat pitsanngorsartariaqarpagut, suliffissallu nunatsinni pissutsinut pisariaqartitanullu naleqqussarlugit ineriartortinneqarnissaat pingaaruteqarpoq.
Nunatsinni suut pisariaqartinnerpaanerigut ersarinnerusumik takusinnaalerlugit ineriartortitsinissamut pilersaarusiortariaqarpugut. Kisianni oqaluuserinninnerit nalunaarusiornerillu kisiisa naammaginagit, iliuutsinik tigussaasunik aallartitsisariaqarnerput Naleqqamiit pingaartillutigu oqaatigissuarput..
Naleqqamiit aamma oqaatigiuarparput nunarput nunap inui aallaavigalugit ineriartortinneqartariaqartoq. Tamanna ilinniartitaanikkut, pikkorissaanikkut aammalu suliffeqarnikkut aamma atuuttariaqarpoq.
Naalakkersuisut akissuteqaamminni kisitsisit, paasissutissat aammalu periusissiat pioreersut innersuussutigaat. Taakku pilersaarusiornissamut iliuusissanillu aalajangersaanissamut aallaaviusinnaapput.
Kisianni paasissutissat pioreeraluartut nunatsinni pisariaqartitat tamatigut naammattumik aaqqiivigineqarsimanngillat. Taamaattumik Naleqqamiit kaammattuutigaarput sineriatsinni illoqarfinni nunaqarfinnilu pisariaqartitat aallaavigalugit suliniuteqartoqarnissaa.
Maanna Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussipput. Tamanna pillugu Naleqqamiit immikkut isummerusuppugut.
Siunnersuuteqartup aallaqqaataani piumasarai nuna tamakkerlugu illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani, pisortani namminersorlutillu suliffeqarfinni piginnaasatigut pisariaqartitat arlaannaanulluunniit attuumassuteqanngitsumik misissuiffigineqarnissaat, inernerillu kingusinnerpaamik UPA2028-imi Inatsisartunut saqqummiunneqarnissaat.
Naalakkersuisulli allannguutissatut siunnersuutaanni piumasaqaatit taakku tamarmik erseqqissumik attatiinnarneqanngillat.

Naleqqamiit paasissutissat pioreersut atorneqarnissaat isumaqatigaarput.

Pisariaqanngitsumik misissuinernik uteqqiisoqassanngilaq. Kisianni paasissutissanik pioreersunik atuineq isumaqanngilaq Inatsisartut misissuinerup inerneranik saqqummiiffigineqarnissaminnut piumasaqarsinnaajunnaassasut.

Sooruna Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaanni illoqarfiit nunaqarfiillu tamarmik immikkut ilanngunneqarnissaat erseqqissumik piumasaqaataajunnaartoq?

Sooruna misissueqqissaarnerup arlaannaanulluunniit attuumassuteqanngitsumik ingerlanneqarnissaa attatiinnarneqanngitsoq?

Sooruna Inatsisartunut saqqummiussinissamut piffissaliussaq Naalakkersuisuniit aalajangersarneqanngitsoq?

Naleqqamiit isumaqarpugut Inatsisartut aalajangiinerat Naalakkersuisunut ersarissumik pisussaaffiliisariaqartoq.

Allamiut piginnaasaannik pisariaqartitsineq aallaavigivallaarnagu, nunatsinni innuttaasut piginnaasaasa ineriartortinneqarnissaat salliutinnerusariaqalerparput.

Ullutsinni 2026-imi eqqumiikkaluarpoq immitsinnut aperissalluta: Sooruna qallunaanit allamiuniillu misilittagaat piginnaasaallu tunngavigalugit akisussaaffiit annertuut tiguneqartarpat, uffa nunatsinni innuttaasut aamma taakkununnga piginnaanngorsarneqarsinnaakutsooraluartut? Aappi ilaatigut pisariaqartittarpagut, kisianni aamma nunatsinni kalaallit suliffissaaleqisorpassuupput, tamakku piginnaanngorsarnerisigut atorluarneqartariaqarput, tamatta nunatsinni atorfissaqartinneqartariaqarpugut.

Nunatsinni suliffeqarfinni, sineriatsinni, nunaqarfinni, kilisaatini, umiarsuarni usisaatini aammalu inuussutissarsiutinut allanut tunngasuni innuttaasut piginnaasaannik annertunerusumik ineriartortitsinissamut periarfissaqarpoq.

Taakku periarfissat atorluarnerullugit nunatsinni innuttaasut suliffissanut aammalu akisussaaffinnut annertunerusunut aqqutissiuunneqartariaqarput.

Pilersaarusiorneq kisimi naammanngilaq. Kalaallit ilinniarsimasut periarfissinneqarnissaat aammalu piginnaasaminnik ineriartortitseqqinneqarnissaat aqqutissiuunneqarnissaat pisariaqarpoq.

Nunap inui nammineq nunaminni salliutinneqartariaqarput.

Ukiorpassuarni nunatsinni innuttaasut suliffissanut akisussaaffinnullu annertunerusunut periarfissaasa pitsanngorsarneqarnissaat pisariaqartinneqarsimavoq. Taamaattumik maanna aaqqiissutissanik aalajangersaasoqarlunilu iliuuseqartoqartariaqarpoq.

Naleqqamiit isumaqarpugut misissueqqissaarnerit saniatigut politikkikkut salliutassanik aalajangersaasoqartariaqartoq, nunatsinni innuttaasut piginnaasaasa atorluarneqarnissaat aammalu suliffissanut aqqutissiuunneqarnissaat anguniarlugu.

Ilinniarsimasortavut atorluarnerusariaqarpavut, nunatsinni inissaqaratik periarfissaqaratillu dk-mi ilinniareerlutik uniinnartartut aamma uternissaannut inissatigut allatigullu piginnaanngorsaasinnaanerit ilanngullugit misissorneqartariaqarput. Aamma assersuutigalugu imarsiornermi ilinniarsimasut aammalu suliffeqarfinni assigiinngitsuni sulinissamut piginnaasallit periarfissinneqartariaqarput.

Kalaallit ilinniarsimasut suliffissanut qinnuteqartarnerminni aporfeqartarnertik oqaatigisarpaat. Peqatigisaanillu suliffeqarfiit sulisussanik amigaateqartarnerat tusartarparput.

Taavaana qanoq ililluta nunatsinni innuttaasut piginnaasaat suliffeqarfiit pisariaqartitaannut pitsaanerusumik ataqatigiississinnaagigut?

Pissutsit ilaat ilisimareerpagut. Taamaattumik misissuinernik ingerlatsinerup saniatigut iliuuseqarnissaq aallartittariaqarpoq.

Nunarput tamakkerlugu innuttaasut ilinniartitaanerup ineriartortinneqarnerani peqataatinneqartariaqarput.

Naleqqamiit isumaqarpugut nunaqarfiit isorliunerusullu suliami matumani puigorneqassanngitsut.

Illoqarfinni mikinerusuni nunaqarfinnilu sulisut ilinniarsimasut pisariaqartinneqarnerat, suliffissat aammalu sulisunut inissiat ilanngullugit eqqarsaatigineqartariaqarput.

Sumiiffinni ataasiakkaani pisariaqartitat assigiinngillat. Taamaattumik misissueqqissaarneq nunarput tamakkerlugu pisariaqartitanik qulaajaanermut atorneqartariaqarpoq.

Tassani aamma immikkoortoq UKA2026/250 eqqaamasariaqarparput, tassani aatsitassarsiornermut atatillugu nunatsinni innuttaasut piginnaanngorsarneqarnissaannut tigussaasumik pilersaarusiornissaq pineqarmat.

Immikkoortoq 297-imi misissuinerup naammassinissaa immikkoortoq 250-mi piginnaanngorsaanissamut suliniutinik kinguartitsinermut tunngavilersuutigineqassanngilaq. Misissuinissaq aamma iliuuseqarnissaq imminnut akerleriinngillat. Marluutillugit ingerlanneqarsinnaapput.

Misissueqqissaarneq iliuuseqarnermik kinguneqartariaqarpoq. Ilinniartitaanermi neqeroorutit suut ineriartortinneqassanersut, pikkorissarnerit suut pisariaqartinneqarnersut aammalu sumi ingerlanneqassanersut ersarissumik aalajangersarneqartariaqarput. Tamanna nalunaarusiornermik taamaallaat kinguneqassanngilaq, pisariaqartitat tunngavigalugit aaqqiissutissanik tigussaasunik pilersitsinermi kinguneqartariaqarpoq. Taamaattumik Naleqqamiit siunnersuuteqartup anguniagaa tapersersorparput. Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaanni paasissutissanik pioreersunik atuinissaq pitsaasuuvoq, kisianni siunnersuuteqartup piumasaqaataasa pingaarutillit ilaat peerneqarsimanerat apeqquserparput.

Kissaatigaarput ataatsimiititaliap suliarinninnermini illoqarfiit nunaqarfiillu tamarmik ilanngunneqarnissaat, misissueqqissaarnerup arlaannaanulluunniit attuumassuteqanngitsumik ingerlanneqarnissaa aammalu Inatsisartunut saqqummiussinissamut piffissaliussap aalajangersarneqarnissaa immikkut nalilersussagai. Nunatsinni innuttaasut iluaqutissaat aammalu siunissaat eqqarsaatigalugit pilersaarutit timitalerneqartariaqarput. Tamanna nunatta siunissaanut iluaqutaassaaq.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuutip tunngavia tapersersorlugu, Naalakkersuisullu allannguutissatut siunnersuutaat sukumiisumik nalilersorneqartussanngorlugu, siunnersuut ataatsimiititaliamut susassaqartumut suliassanngortinneqarnissaa inassutigaarput.

Qujanaq.